

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

ամսագիր

ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ՓԱՏՄԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԹԻԻ Ժ. ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1870

Բ. ՏԱՐԻ

Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն

Եպիփան Եպիսկոպոս

ԵՒ ՆՈՐԻՆ ՃԱՌ

(Շարունակելու և վերջ)

Եւ տեսեալ զայն ամենայն Եռաբերդին,
փառաւոր առնել զամենապարզ զԱրար-
իւթիւն՝ Աստուած, որ երաց Կուռն Հա-

ւատոյ քաղաքին, և ամենայն միջազնտաց
Ետրուոյ և Հայկազնաց, մեծաց և հօրաց:
Եւ իրրե կամեցաւ զնալ ի քաղաքէն, տեսալ
զնկարագիր պատկերին Տէրունական, յա-
չացն և յերեսացն արկաններով, որպէս և իսկ

1) յարցն պակասէր առնաւորէ զերբնորոշիւնս:

զԲրիստոս տեսանելով², և աղօթեալ մաղթէր ևս 'ի նմանէ, «Տէր իմ և Աստուած Յիսուս Վրիստոս Որդի Աստուծոյ, 'ի զթուծիւն Հօր և Հոգւոյն Արբոյ, մղաչեմ զքեզ որպէս և ևս լուսատու տիեզերաց, լուսաւորեալ զնախկին քաղաքիս լուսով Աստուածութեան քո, կալ մնալ հաստատուն 'ի հաւատս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Արբոյ, զոր և արդ³ ընկալան շնորհօք կենդանարար և աշխարհակեցոյց մահուամբ քո և քեզ փառք յամենայն արարածոց հանդերձ Հարբ և սուրբ Հեղուիզ այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից. ամէն:

Եւ ամենեցուն ասացեալ⁴ զամէն, և իսկոյն ողջունեալ յԱրքայէն և 'ի նախարարացն և յամենայն նորահաւատ 'ի Վրիստոս բազմամբոս և անհամար ժողովորդօքն (գոցն), ևս և յիւրոց աշակերտացն: Օն իսկ⁵ և աղերսանօք ասաց Արքային քաղցրութեամբ՝ օժընդակ լինելնոցա 'ի քարոզութիւն Աւետարանին Վրիստոսի: Եւ յարտասուս եղեալ Արքայն և ամենայն բազմութիւնն յուղարկելով զԱռաքեալն Աստուծոյ: Եւ նորա ելեալ գնաց 'ի մեծ և 'ի լայնատարած աշխարհն Հայոց մեծաց, քարոզելով զՎրիստոս Աստուած՝ Տէր կենդանեաց և մեռելոց: Եւ Թադաւորն և աշակերտքն, և մեծամեծ աւագանին հանդերձ ամենայն բազմութեամբ նորածնելոց աւազանաւն, դարձան 'ի քաղաքն իւրեանց, փառաւորելով գոհաշողական ձայնիւ զամենասուրբ Ղլարորդութիւնն և զմի Աստ-

ուածութիւն, որ և կոչեաց զնոսա 'ի հաւատս իւր սուրբ:

Եւ մնաց դաստառակն սուրբ պատկերաւն Տէրունական նկարադրեալ՝ անդէն 'ի քաղաքն Ուռհայ, մեծաւ պատուով և փառաւորութեամբ, որպէս զնոյն ինքն Վրիստոս: Ուստի և իմաստնացեալ առաքելոցն Տեառն խնդրեցին յԱստուածամօրէն 'ի Ժամանակի փոխման՝ զկենդանազիր պատկերին իւր սուրբ: Եւ զտուփն յորում կայր տղայական հանդերձն Յիսուսի, և իւրն իսկ վերարկուն՝ պատուական և Աստուածընտիր զլնոյն. որ և հաճեալ սրբոց հարցն և յուլիսի յերկունսն ըստ հաւատոցն որ 'ի Յիսուս Վրիստոս ունէին, տօնել հրամայեցին ամ յամէ հանդերձիցն Տէրունական, և անօթին սրբոյ 'ի կատարումն զրեւոյն, որպէս այն զի առէ, «ամենայն փայտ յանօթ Խրայեղե հրամանաւ Աստուծոյ պատուեալ մեծարեցի»:

Օն անդր և գնաց անօթն, և հանդերձքն տղայական, այլ և պատանքն և վարչամակն, և պսակն փշեայ, և որ այլ ինչ տնօրինականացն պատշաճիւր. Հրամանաւ Տեառն մերոյ 'ի ձեռն սուրբ Առաքին, տալով յորդին իւր յաւետարանիչն Յօհաննէս, և նա տարաւ յԱփեսոս: Եւ անտի փոխեալ 'ի Աոստանդինաւպօլիս, հրամանաւ արքային Աոսանայ (Աոստանդեայ կամ Աոստանդիանոսի), զոր և յիւրում տեղւոյն բովանդակեալ ասացաք. և պատկեր Տիրամօրն յառաջեաց 'ի ձեռն Բարթողիմէոսի առաքելոյ, լուսաւորեալ զՀայաստան, զՀիւսիս և զարեւելս: Եւ դաստառակն որ ունէր զպատկերն Վրիստոսական նկարեալ, մնաց անդէն 'ի քաղաքն Ադիսիայ, որում և պարգեւեցաւ 'ի Տեառնէ Յիսուսէ Վրիստոսէ Փրկչէն մերմէ առնելով անդ նշանս 'ի վերայ

2) յ2րդն եւ յ3րդն պակասէին «բոլոր» և «էն» զԲրիստոս:

3) յ2րդն աստի ի վայր պակասէր մինչեւ «սուրբ»:

4) յ2րդն և «սուրբ»-ը «մեծ»-ով չէր փոխուի:

5) յ2րդն «իսկ»-ը «էն»:

ամենայն հիւանդաց ևս առաւել զորեաց,
բորտաց, պիսակաց: Աս և հալածումն դի-
ւաց պղծոց յանձանց հաւատացելոց Վրիս-
տոսի: Որում և իմն համանուն որ է ու-
սեալ ՚ի Հերայեցեացն, սպասէ խնդրել նշանս
՚ի Տէրունական պատկերէ՞. այլ⁷ և յիւր ի-
մասն հեթանոսական ապաստանեալ ընդ-
դիմաբան ինձ ձգնի, որպէս զուն զործելով
և աշխատէ զիս բանիւ, բայց և ՚ի Հոգւոյն
սրբոյ իմ գիտելով, զոր նորայն շնորհ պար-
գելի:

Եւ արդ որպէս ընդ հայելի ակամբ ան-
սանեմ՝ փութով ՚ի ձեռն մեծաբանչ նշա-
նի, արժանաւոր խոստովանութեամբ ՚ի
Վրիստոս Յիսուս դաւանել զամենասուրբ
Ղըրորդութիւն և զմի Աստուածութիւն,
մկրտելով ևս ՚ի մահն Վրիստոսի, և մեծա-
պայծառ փառօք և պատուով Վրիստոսա-
զգեաց լինելով: Օն իսկ և արժանաւոր աշ-
տիճանաւ կրօնաւորական քահանայու-
թեամբ խառնի և ՚ի դասս հայրապետաց
սրբոց, յիշատակ ինձ լինելով Պատարագն
Հօր բաշխելով զմարմին և զարիւն Տեառն,
որպէս և ՚ի հրապարակս նորուն, արդ մի-
անգամ ունի թողուլ զտուն, զկին, և զոր-
դիս և զազարակս, բառեալ և զՎահն Վրիս-
տոսի գնալով⁸ զհա նորա:

Օն իսկ և բազմաց լինի լուսաւորիչ
Վրիստոսական իմաստութեան լինելով և
իւրն իսկ ժառանգ Աստուծոյ, առնէ և զհա-
ւատացեալս սուրբ Արորդութեան պատա-
րագուն Վրիստոսի՝ ժառանգ Աստուծոյ և
ժառանգակց Վրիստոսի ՚ի փառս իւր Հայ-

րենի, որով և մէք ամենեքեան արժանաւորք
եղեցուք՝ շնորհօք և մարգարտութեամբ
Տեառն մերոյ և Փրկչին Յիսուսի Վրիս-
տոսի: Ընդ որում Հօր և սուրբ Հոգւոյն
վայելէ փառք իշխանութիւն և սրտիւ, այժմ
և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից. ամեն:

ԲԱՆ ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ԿԱՐ-
ԾԵՑԵԱԼ ՀԱՅՐ ՔԵՐՈՎ ԲԷԻ ԱՌԱՋԳՆ ՀԱ-
ՅՈՑ ԵՒ ԱՌԱՎԵՐԱՏԵՍՈՒՂՆ ԲԵՐԻԱ ՔԱՂԱ-
ՔԻ ՍԻՄԷՕՆ ԱՐՔ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆ. *

Յանաբժան Կեանքէ Էրեմէէ աս Էրեմէ
Էրեմէ Կեանքէ Հայոց:

Ընդ վայր պարպատին՝ ուռկանք որսորդաց,
Յորսալ խորասոյդ վայրագ լողակաց,
Նանիր գիշերի Պետրոս վաստակեաց,
Մինչև Տէրունայն ազդեալ հրամանաց,
Աղօտ շամանդալ փաղկիւն պարծանաց,
Առեալ ՚ի յանօթ ՚ի մեր ծնողաց,
Նա իսկ զողորական շուք գոլ նախորդաց,
Բան թէ պերճանալ ծուէնիւք ծիրանեաց,
Անդուլ անդադար ՚ի ձայն հեծութեանց,
Ողբամ զանջատեալս ազդիս Արամեանց,
Եղուկ և աւաղ՝ խորթ պոլ զաւակաց,
Ի զուք սահելոց կարծեաց ստուերաց,
Անկան ոստուցեալք յիւրեանց մօր զրկաց,
Անաստ կանոնի սուրբ Հայրապետաց,
Ի ժանտ նետորի ըմպին լճակաց,
Հոգւոյն ոչ բղխիլ ՚ի յերկուց Անձանց,
Հայր ՚ի յինքնէն, Որդի ՚ի Հօրէ,
Հոգին ՚ի նոցունց՝ սուրբ Գրիգոր ասաց:

9) յԶրդն այսպէս վերջաբանէր, Կեանքէ Էրեմէ
և Ղըրորդ և Կեանքէ Հայոց Աստուծոյ և Քրիստոսի
և յաւիտենիս ամեն:

* Ինչպէս գրած եմք զեկտ. ամսագրոյ մէջ երես. 195,
այս հին գրութեան է մին, զոր այլ երկու գրութե-
աներով ընդունած եմք Հոռոմ գեղջ բարեկ. Մինաս Բա-
հանայէն: Մնացեալ երկուք յաջորդ ամսագրոյ մէջ կը
հրատարակենք:

6) Ի զազարակ. եւ յԶրդ օրին. չիք է Տէրունական
պատկերէ:

7) յԶրդն աստի պակասէին մի քանի տողք մինչ
ցայն վայր և է հրապարակէ նորա:

8) յԶրդն եւ յԶրդն ունէր աստ և: